

NATUUR IN EN OM WESTZAAN - FRED EERENBERG

Over water wandelen

Tijdens de Pinkster konden we weer genieten van het prachtige Guisveld. De weergoden waren ons goed gezind. Meer dan 1485 bezoekers hadden zich al de eerste dag aangemeld. De dag er na, minstens zoveel. In dit gevarieerd cultuurlandschap wandelen is altijd uniek. Van ver buiten de Zaanstreek ontving Staatsbosbeheer nieuwe bezoekers.

‘Wandelen over water’ is er sinds 1997. Twee dagen per jaar mogen bezoekers over het speciaal gemaaid pad wandelen. De eilandjes zijn verbonden met drijvende pontons. Het is beschermd Natura 2000-gebied, waar we natuurlijk erg zuinig op zijn. Tijdens de 4 kilometer lange wandeltocht genieten jong en oud van alles wat er groeit en bloeit in het kenmerkende slagenlandschap. Wat leeft er al zoal in dit veenmoerasgebied? Met een duidelijke plattegrond, beschrijvingen en naambordjes geeft Staatsbosbeheer uitleg over dit unieke gebied.

Witpapiermolens

Waar te beginnen als het over het Guisveld gaat? Hoe is het mogelijk dat juist dit gebied, onderdeel van het oudste industriegebied van Europa, onbebouwd is gebleven? In het Guisveld stonden ooit vele witpapiermolens en lagen vijvers voor schoon water. Alleen molen De Schoolmeester in Westzaan is daarvan overgebleven. De enige nog werkende papierwindmolen ter wereld uit 1695 staat er nog in volle glorie. Van veel verdwenen molens zijn volgens de stadsarcheoloog van Zaanstad, Piet Kleij, in het Guisveld nog restanten te zien.

Op 15 juni waren leden van de Zaanse Molen uitgenodigd in molen De Schoolmeester. Piet Kleij gaf een boeiende lezing over de ontwikkeling van witpapierproductie door de eeuwen heen. Aansluitend was er een boottocht door het Guisveld. Het zijn natte weilanden, die net bóven, of zelfs in een kom net ónder de waterspiegel liggen. Een paradijs voor weidevogels, volgens natuurgids Rob Koeman van de Vogelwacht Zaanstreek. Het moet vroeger een mooi schouwspel van draaiende molens en wuivende rietkragen geweest zijn. Dit vlakke, open landschap met natte veenweiden is nu voor veel weidevogels een laatste toevluchtsoord. Een oase van water en rust.

Brak veenmoeras

Het Guisveld is feitelijk een brak veenmoeras, waarin overigens eeuwen achtereen ook veehouderij is bedreven. Veenmoerassen, die vroeger grote delen van Holland en Utrecht besloegen, zijn zeldzaam geworden. Het Guisveld is een van de laatste van deze aard en heeft bovendien nog het speciale karakter van brakwaterveen behouden. Hierdoor komen in het veld zeldzame, vrijwel uitgestorven planten voor, zoals lepelblad, ronde zonnedauw, addertong, rietorchis,

Roerdomp in vlucht. Foto: Gerard Span, Vogelwacht Zaanstreek.

welriekende nachtorchis en koningsvaren. Door de rust in de polder en de gesteldheid van de bodem komen er grote aantallen weidevogels (kieviten, grutto's, tureluurs) voor en zeldzame vogelsoorten, zoals roerdomp, bruine kiekendief, watersnip, snor en baardmanneltje. Ik heb ze allemaal kunnen spotten. Landschappelijk is het Guisveld uniek binnen de Zaanstreek. Het slagenlandschap heeft hier nog het historisch ontstane slotenpatroon, waardoor een soort eilandenrijk ontstond van door sloten omringde graslandjes, die elk een afzonderlijk poldertje vormen.

Kriebelbeestjes

Dit jaar konden tijdens het Wandelen over water de deelnemers er erachter komen welke diertjes je allemaal in het water kunt vinden. Langs de moerassige oevers werden de ‘kriebelbeestjes’ met schepnetjes gevangen. Aan de hand van duidelijke plaatjes konden de deelnemers de beestjes in aquariumbakken met helder kraanwater goed determineren. De waterscorpionen en de staafwantsen werden direct gespot en bewonderd. Wij hadden heel wat uit te leggen aan de jonge bezoekers.

Kriebelbeestjes in Guisveld.